

O šolskih počitnicah.

Otroci, kaj ne, da se veselite šolskih počitnic? Še nekoliko tednov, nekoliko dni, in šola bode prenehala, da se tudi vi nekoliko odpočijete. Najboljši učenci bodo pregledovali lepa darila, dobri in pridni bodo čitali svoja spričala in razrédnice, a óni, kateri so bili vse leto nemarni in malopridni, sramovali se bodo pred svojimi stariši in továriši. Pač so prijetne vesele šolske počitnice za pridnega učenca! Dobri in pridni učenec ne meče o počitnicah svojih knjig v kak kot, da-si jih tudi ne potrebuje o tem času počitka in odmóra. Res je, da si ne tare glave s slovnico ali računico, a vender rad prebira poučne in zabavne knjige, ter si to, kar je bral, zapómnne za ves čas svojega življenja. Lepi nauki se najlaže primejo vsacega otroka. Znano je, da človek vse svoje žive dni ne pozabi ónih naukov, katere je slišal v nežnej mladosti.

Tudi Urbančeva Minka je bila med ónimi, kateri se šolskih praznikov veselé iz tega naména, da se nekoliko odpočijejo in prijetno zabavajo. Prišla je iz Ljubljane domóv. Vsa vas je užé poprej znala, kdaj pride Minka domóv. Znano je bilo tudi to, da hodi Minka v Ljubljani pri gospéh numah v šolo in se ondu prav pridno uči. Vsak je bil vesel, da Minka skoraj pride, ker je bila také dobra deklica, da bi ne bila — kakor se sploh pravi — *niti mravlje* pohodila na cesti.

Tudi to leto je bila Minka v nunskem samostanu med prvimi v šoli.

Dobila je krasno knjigo za šolsko darilo, a vrhu tega še izvrstno spričalo. Tega so se njeni stariši zeló vzradovali. Prvi dan, ko je prišla domóv, ni se mogla dosti nagledati dobrega očeta, matere in ljubeznjive sestrice Anke. Vse po redu je objela in poljubila. Druzega dne je obiskala svoje dobrotnike, znance in prijateljice. Najpred je šla k svojemu bivšemu učitelju, kateremu se je imela mnogo zahvaliti, da zdaj tako dobro napreduje; potem je obiskala gospoda župnika, kot svojega nekdanjega dušnega pastirja, potem soseda Klemenca, kateri je bil nje krstni kum, in potlej še po vrsti vse svoje prijateljice, katerih je imela v vsakej hiši. Ni ni treba pripovedovati, da je vsacemu pokazala lepo šolsko darilo in dobro spričalo ter da je bil vsak vesel Minkinega napredka.

Necega vročega dne o šolskih počitnicah peljejo oče Minko, njenega kuma in kumico na lepo pristavo, katero so imeli zunaj vasi, da bi se zunaj v božjej naravi malo razveselili. Kum je vzel s seboj vré dobrega vina, a Minkina mati in kumica ste skrbeli tudi za zobé, da je bilo kaj prigrísti.

Prišedši do pristave, posedejo na zeleno travo, da se malo okrepé. Tu je bilo mesá in kruha, povitice in pijače.

Minka je veselo družbo ves čas prijetno zabavala. Pripovedovala jim je o Ljubljani vse, kar je znala, in to takó natančno, da je kuma rekla Minkinej materi: „Čuješ kuma? medve nisvi bili v Ljubljani, a tega nama tudi ni treba, ker sve takó natanko slišale vse, kar se v Ljubljani lepega videti more.“

V tem, ko se je družba na zelenej travi takó krepčala, ugleda Anka vrabca, ter ga pokaže materi in sestri Minki. Sosed Klemenec to slišati, zagrabí klobuk, da bi pognal nepovabljenega gosta, rekoč, da dela mnogo kvare po njivah in po polji. Ali Minka mu reče nato: „Nikarte kum preganjati ptičice iz polja. Kdor podí ptičice z polja, ta podí ž njimi tudi blagoslov božji. To je, da vrabci v v velikih četah napravijo na polji nekoliko kvare, ali pomisliti je treba, koliko nam koristijo v vzpomladi. Vso zimo siromašne ptičice prezebávajo pod streho ter komaj dočakajo vesele vzpomládi, da mogó pobirati škodljivo golazen, katera bi nam drevje in poljske pridelke do golega obrala. Korist je zeló velika, ako pomislimo, koliko te škodljive golazni nam vrabci poberó po vrtilih in po polji. Zato jim pa tudi zdaj ne smemo preskopo gledati na kljun in jim očitati in naštevati vsako zrnice, ki ga pozobljejo. Le pomislite, kako hudo se je godilo vrabcu po zimi: sneg je na debelo pokrival zemljo, vode so bile zamrznene, ostrá burja mu je vitkala perje in nožice so mu drvenéle od prehudéga mraza. Koliko truda ga je stalo, da se je le borno preživeti mogel. A v vzpomladi in zdaj v poletji se je začelo zanj novo življenje. Majhena kvara, katero nam vrabci naredé, pobravši kako zrnice žita na polji, bodi jim v darilo, da nam čistijo polje v vzpomladi. Ali še niste slišali, dragi kum, da ondu, kjer ni ptičice, tudi ni sadja? To so užé davno pripoznali vsi umni in napredni gospodarji. V novejšem času so mnogo vrabcev privabili celó v daljno Ameriko samó zato, da bi ondu ljudém trebili ovočna drevesa od požrešnih gosenic. Tu vam naj še povem, kar sem slišala v šoli: Mogočnemu pruskemu kralju Frideriku Vélíkemu so se vrabci hudo zamerili, zato se jim je zagrozil, da bode dal vse pokončati. Zapovedal je vrabce loviti in streljati in za vsako vrabčevo glavo je plačal 6 vinarjev. Res so povsod planili na vrabce, davili so jih, da je bilo grôza, in država je v nekoliko letih izplačala na tisoče goldinarjev za vjete vrabce. Ali kmalu so se pokazali škodljivi nasledki tega neopravičenega divjanja. Gosenice in drugi požrešni žužki so se tako zaplôdili, da so požrli vse ovočje (sadje) in tudi listje. Kaj je bilo storiti? Kralj je spoznal, da ni pametno ravnal ter je preklical svojo za-

poved. In kaj še! Drugod so morali za drag denar kupovati vrabce, katere so potem izpustili po opustošenih vrlih. In takó je zaničevani in preganjani vrabec zopet prišel do prave veljave. Inejmo torej vsako ptičico za dobro prijateljico, in siromaku vrabecu potre-sajmo po zimi nekoliko zrnja na sneg, da nam od gladi ne pogine.“

To rekši, zdrobila je Minka kosec kruha in vrgla drobtinice pred vrabca, kateri se je, kakor da bi bil razumel Minkino zago-varjanje, približal k njej in je prav prijazno čivkal.

Kumu Klemencu in Klemenčevki, očetu in materi se je zdelo to razlaganje in zagovarjanje vrabca jako čudno. Sosed Klemenec je užé slišal nekje, da se ptice živé ob gosenicah in drugih škodljivih žužkih, ali da bi bil vrabec koristna ptica, to mu je bilo prvo, kar je slišal denes iz Minkinih ust.

Zapómneli so si pa vse, kar jim je Minka povedala, in ptice v tej vási so imele mir od síh dob, ker sta sosed Klemenec in Minkin oče tudi dalje povedala vse to, kar sta slišala od pridne Minke, in vse to sta potrdila tudi gosp. župnik in gosp. učitelj, ter so ljudjé sklenili v bodoče ne več preganjati nedolžnih ptičic.

Denes je v tej vási vse drugače. Odrasli ljudjé prebirajo „Novice“ in druge gospodarske liste, a redko kje se dobi kak otrok, da bi ne čital „Vrtca.“ Minkin oče in mati sta se užé zeló postarala, a postarala sta se tudi kum in kumica. Minka pa živí v ístej vási kot učiteljica ter še z večjim uspehom širi koristne nauke med prosti narod, nego li je to storiti mogla v nežnej mladosti kot učenka.

Bog jej daj zdravje in veselje, kakor tudi vsacemu, kateri živí in dela v prospéh svojega naroda!

Lj. T.

Jednoóko gorjé.

Level je kovač, ki ni poznal nikakeršnega zlá. „Šel bom, in si poiskal gorjá,“ dejal je in se odpravil na pot. Sreča ga krojač. „Kam greš?“ vprašal je ta kovača.

„Kaj brat?“ odvrne ta, „vse govori: gorjé je na svetu, jaz nisem videl še nikakeršnega; grem je iskat.“

„Tudi jaz živim dobro,“ odgovori krojač, „tudi jaz še nisem videl gorjá; idiva skupaj!“

Dolgo sta hodila in zašla v gost. temen gozd. Tam sta našla majhen pot in sta šla po njem. Zlaj sta zagledala veliko hišo. V tem je bila nastala užé noč, in šla sta v hišo, da bi prenočila v njej. Notri nista našla nikogar ter sta se vlegla spat. — Zdaj pride visoka starka, suha, kriva, jednoóka.